

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אנף חברה ורוח

המטה לחינוך אזרחי ולחיים משותפים
المقر للتربية المدنية وللحياة المشتركة

זכויות האדם הבינלאומי תשפ"ה –

מערך פעילות בנושא הזכות לשוויון

הקדמה:

תמונה: [אתר מרחב פדגוגי משרד החינוך](#)

מדי שנה ב- 10/12 אנו מציינים את יום זכויות האדם הבינלאומי, בו התקבלה הכרזת האו"ם בדבר זכויות האדם.

את יום זכויות האדם בשנה זו, אנו מציינים בנסיונות ביטחוניות, פוליטיות וחברתיות מורכבות. טבח אסון ה 7.10 והימשכותה של מלחמת "חרבות ברזל" בחזיתות השונות, אובדן חייהם של אזרחים וחילים רבים, החטופים שעדיין נמצאים בשבי ואזרחים רבים שעדיין מפונים – כל אלו יוצרים דאגה רבה לעתיד בקרב אנשי חינוך וכמובן בקרב התלמידים.

מציאות זו יוצרת מחלוקות ומאבקים קשים בין ציבורים שונים בחברה הישראלית ולאור אתגרי התקופה, בחרנו להציב במרכז הפעילות השנה את הזכות לשוויון.

בחרנו להתמקד בזכות לשוויון בשירות הצבאי מתוך השקפה כי השירות הצבאי מהווה בסיס לשילוב חברתי מלא וכן העיסוק בזכות זו מאפשר לנו – אנשי חינוך ותלמידים, למצוא בסיס ערכי משותף ובחיזוק האמון והסולידריות החשובים כל כך במדינה דמוקרטית, ובפרט בחברה מרובת תרבויות וקבוצות.

חומר העשרה למורה בנוגע ל "הכרזה לכל באי עולם" והזכות לשוויון – בנספח 1.

מטרות:

1. התלמידים יכירו את הרקע לקביעת היום הבינלאומי לזכויות האדם.
2. התלמידים ידעו מהי הזכות לשוויון וחשיבותה.
3. התלמידים יראו את החיבור שבין הזכות לשוויון למציאות העכשווית בישראל בשנה האחרונה.
4. התלמידים יחפשו אירועים מחיי היום יום, המחזקים / פוגעים בזכות לשוויון וינהלו דיון ביקורתי בנושא.

אוכלוסיית יעד : תלמידים בחינוך העל יסודי ז-יב בחינוך הממלכתי.

משך הפעילות : 45-60 דקות .

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

המטה לחינוך אזרחי ולחיים משותפים
المقر للتربية المدنية وللحياة المشتركة

מהלך הפעילות:

למורה: מערך הפעילות כולל מספר שלבים. מומלץ לעבור על השלבים מבעוד מועד ולראות אילו חלקים מתאימים לכיתה ולערות את השינויים הנדרשים.
הפעילות מנוסחת בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים.

חלק ראשון – פתיח

מומלץ לפתוח את השיעור בזווית אחת מבין הזוויות המוצעות להלן כדי לתת בסיס לדין בשיעור בזכות זו.

הערה למורה: המורה יכול להביא כרצונו היבטים נוספים / סרטונים אחרים.

א. שוויון מגדרי:

הקרנת הסרטון מיוטיוב – רוח הלוחמות

https://www.youtube.com/watch?v=lyhx_VTcieg – רוח הלוחמות תנצח

שאלות לדין במליאה:

1. מה רואים בסרטון? מה המסר שלו?
2. הביאו דוגמאות נוספות שראיתם/שמעתם במהלך השנה האחרונה.
3. מה דעתכם. על שילוב נשים במקצועות השונים בצה"ל?

למורה: ניתן להיעזר בכתבה: [כיצד השפיעה המלחמה על תפיסת השוויון המגדרי](#) לשם העשרת הדין.

ב. שוויון דתי - לאומי:

הקרנת סרטון מיוטיוב – אל"מ אחסאן דקסה

<https://www.youtube.com/watch?v=2NvPhhVlakk> – חלל צהל מהעדה הדרוזית

<https://www.kan.org.il/content/kan-news/newstv/p-11894/s1/741929> - חלל צהל מהעדה

הבדואית

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אנף חברה ורוח

המטה לחינוך אזרחי ולחיים משותפים
المقر للتربية المدنية وللحياة المشتركة

שאלות לדיון במליאה:

1. מה רואים בסרטון? מה המסר שלו?
 2. הביאו דוגמאות נוספות שראיתם/שמעתם במהלך השנה האחרונה.
 3. מה דעתכם. על שילוב לוחמים. ות לא יהודים ביחידות השונות בצה"ל?
- למורה: ניתן להיעזר בנתונים נוספים לגבי שילוב הדרוזים ובדואים בצבא – נספח 3.

ג. שוויון על בסיס נטייה מינית:

הקרנת סרטון מיוטיוב – החתונה שהפכה ללוויה

<https://www.youtube.com/watch?v=F4jgvKKn8LM>

שאלות לדיון במליאה:

1. מה רואים בסרטון? מה המסר שלו?
2. הביאו דוגמאות נוספות שראיתם/שמעתם במהלך השנה האחרונה.
3. מה דעתכם. על מתן זכויות שוות לבני/בנות זוג מאותו מין של נופלים?

הרחבה למורה בנושא שוויון על בסיס זהות מינית – נספח 4

חלק שני – עבודה בקבוצות – פעילות חקר קצרה

חלוקה לקבוצות עבודה.

כל קבוצה בוחרת היבט אחד של שוויון: מגדרי, חברתי, זהות מינית ועובדת על הנושא לפי הנקודות המופיעות בכרטיסיית שאלות:

קבוצה מספר _____
חברי הקבוצה _____
שאלות לעבודה ודין:
1. הביאו הגדרה של הזכות לשוויון.
2. האם שוויון מחייב שכל האנשים יגיעו לקו גמר שווה או שרק נקודת הזינוק תהיה שווה? . הביאו נימוקים לעמדתכם. מתחומים שונים: משפט, חינוך, כלכלה.
3. הביאו מקרה אחד הקשור לזכות לשוויון במהלך השנה האחרונה במלחמת חרבות ברזל:
- תארו את המקרה
- האם השוויון מתממש או נפגע במקרה זה? נמקו את התשובה
- מה המצב החוקי הקיים במדינה לגבי המקרה/המציאות אותה אתם מתארים (האם יש חוק/תקנה המחזקים את השוויון? פרטו אותו)
- כיצד ניתן לקדם יותר שוויון במקרה שמצאתם.
- מה יש ביכולתכם לעשות למען קידום השוויון

חלק שלישי – סיכום במליאה

1. המורה מבקש מכל קבוצה להציג את ההגדרות של שוויון.
מומלץ למורה להקרין בשקף את ההגדרה של הזכות לשוויון כפי שמופיעה ב"הכרזה לכל באי עולם" (נמצא בנספח 2)
2. התלמידים יציגו את המקרים והנתונים של הזכות לשוויון אותם חקרו / בדקו לרבות מצב חוקי עכשווי.
3. התלמידים יציגו את הפעולות אותם הם יכולים ומוכנים לבצע על מנת לחזק ולקדם את השוויון בחברה הישראלית.
4. המורה יסכם את השיעור ואת חשיבות הזכות לשוויון כבסיס לאחדות וסולידריות אזרחית – חברתית.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

המטה לחינוך אזרחי ולחיים משותפים
المقر للتربية المدنية وللحياة المشتركة

נספח 1: "הכרזה לכל באי עולם"

תמונה:

אלינור רוזוולט מחזיקה בידה את הנוסח האנגלי של ההכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם, מתוך [אתר ויקיפדיה](#).

ב-10 בדצמבר 1948 קיבלה עצרת האומות המאוחדות את ההכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם ופנתה לכל המדינות החברות לפרסם את נוסח ההכרזה ולראות שתופץ, תוחדר, תיקרא ותוסבר בבתי הספר ובמוסדות חינוך אחרים.

ההכרזה מתארת את זכויות האדם היסודיות שצריכות לחול בכל העולם. זו ההגדרה הבין-לאומית הראשונה של זכויות האדם, ומאז מצוין ה-10 בדצמבר כיום זכויות האדם ברחבי העולם. עקרונות ההכרזה הם בסיס חשוב במשפט הבין-לאומי, ותשתית לחוקות של מדינות רבות. סעיפי ההכרזה אומצו על ידי ארגונים רבים לזכויות האדם ברחבי העולם, כבסיס לפעילותם.

יום זכויות האדם הבין-לאומי יתמקד השנה בחברה הישראלית, ויעסוק במשבר שפקד את המדינה בעקבות אירועי השביעי באוקטובר ומלחמת חרבות הברזל, תוך מתן זרקור לחברה הישראלית.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

המטה לחינוך אזרחי ולחיים משותפים
المقر للتربية المدنية وللحياة المشتركة

נספח 2: הזכות לשוויון:

החשיבות הרבה של הזכות לשוויון ניכרת בכך שהסעיפים הראשונים בהכרזת זכויות האדם עוסקים בה :

סעיף א' להכרזה – "כל בני אדם נולדו בני חורין ושווים בערכם ובזכויותיהם"

סעיף ב' להכרזה – "כל אדם זכאי לזכויות ולחירויות שנקבעו בהכרזה זו ללא אפליה כלשהי מטעמי גזע, צבע, מין, לשון, דת, דעה פוליטית או דעה בבעיות אחרות, בגלל מוצא לאומי או חברתי, קניין, לידה או מעמד אחר".

חשיבותה של הזכות לשוויון קשורה גם לעובדה כי זכות זו מהווה בסיס לקיומן של זכויות רבות נוספות.

כאשר אדם או קבוצה אשר אינם זוכים לשוויון מהותי ביחס לאנשים או קבוצות אחרות, יתקשו מאוד לממש זכויות רבות נוספות. כמו כן, זכות זו קשורה קשר מהותי לזכות בסיסית נוספת- היא הזכות לכבוד.

תמונה מתוך אתר:

<https://www.hrus.co.il/%D7%90%D7%99%D7%9A-%D7%9C%D7%A7%D7%93%D7%9D-%D7%A9%D7%95%D7%95%D7%99%D7%95%D7%9F-%D7%91%D7%9E%D7%A7%D7%95%D7%9D-%D7%94%D7%A2%D7%91%D7%95%D7%9D-%D7%94/>

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

המטה לחינוך אזרחי ולחיים משותפים
المقر للتربية المدنية وللحياة المشتركة

נספח 3: הרחבה בנושא שוויון מגדרי בצה"ל:

- לאתר גיבורות ברזל - <https://giborotbarzel.co.il> - חיילות שנהרגו בחרבות ברזל

מקרה 1:

תמונה של אליס מילר:

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=5266294066729302&id=130978406927586&set=a.802472153111538>

אליס מילר גויסה לצה"ל במסגרת העתודה האקדמית. היא הייתה בעלת רישיון טיס אזרחי, סיימה לימודי הנדסת אווירונאוטיקה בטכניון והתייצבה לשירות פעיל. יותר משנה לפני תחילת השירות הפעיל פנתה בבקשה לעבור את המיון הראשוני לקורס טיס. בקשתה נדחתה על ידי קצינת העתודה בטענה שעל פי הוראות הפיקוד העליון אין לשלב נשים במקצועות לחימה. החלטת בג"ץ פתחה בפני נשים תפקידים שונים, שעד אז יוחדו לגברים בלבד.

מקרה 2:

נשים השתתפו בתקיפה באיראן 26.10.24

בתוך: <https://www.kan.org.il/content/kan-news/defense/816692>

מקרה 3 –

9 נשים מסיימות קורס חובלים

בתוך: [אתר צה"ל](#)

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

המטה לחינוך אזרחי ולחיים משותפים
المقر للتربية المدنية وللحياة المشتركة

נספח 4: רקע על שילוב העדה הדרוזית והבדואית בצה"ל

שילוב בני העדה הדרוזית בצה"ל

הקשר של הדרוזים למדינת ישראל:

בני העדה הדרוזית מונים היום 150,000 נפש, משרתים בצה"ל במגוון תפקידים. הנפילה של חיילים דרוזים בשדה הקרב מדגישה את התרומה והנחישות של הקהילה הדרוזית לשירות בצה"ל ולהגנה על מדינת ישראל. הנפילה שלהם מצביעה על הסיכון והמחויבות שהם מוכנים לקחת על מנת להגן על מדינתם ועל תושביה.

הדרוזים בישראל: קבוצה אתנו-דתית בישראל, מתגוררים בעיקר בכפרים בכרמל, בגליל וברמת הגולן. הם מקיימים דת מונותאיסטית, אברהמית ואתנית ייחודית שהתפצלה מהאסלאם השיעי - איסמאעילי במאה ה-11.

הדרוזים מייחסים עצמם לנבי שועיב ע' ומתנגדים לקבל לשורותיהם מצטרפים חדשים. קשר הדרוזים למדינת ישראל כולל:

1. ברית דמים: באביב 1948, בני העדה הדרוזית הגיעו להסכם עם הצד היהודי כדי למלט את כפריהם מהגורל המר של כיבוש, חורבן ועקירה. ברית דמים נכרתה בין בני העדה הדרוזית למדינת ישראל, והעדה שכלה רבים מבניה במלחמות ישראל ובשירותם הצבאי.
2. הקמת יחידת המיעוטים בצה"ל: יחידת המיעוטים כללה בעיקר דרוזים וכן צ'רקסיים ובדווים.
3. [החלת חוק גיוס חובה לצה"ל על הדרוזים](#)

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח

המטה לחינוך אזרחי ולחיים משותפים
المقر للتربية المدنية وللحياة المشتركة

שילוב בני העדה הבודואית בצהל:

כתבה ותמונה:

<https://mekomi.walla.co.il/item/3654151> מתוך:

כתבה ותמונה:

<https://www.israelhayom.co.il/news/defense/article/15119061> מתוך:

נספח 5: זכויות להט"ב בשירות כוחות הביטחון

מקרה 1:

כתבה בתוך: <https://www.kan.org.il/content/kan-news/politic/591048> /

מקרה 2:

כתבה בתוך: <https://www.ynet.co.il/news/article/yokra14121800>

מקרה 3:

כתבה ותמונה

<https://www.kan.org.il/content/kan-news/defense/602624/>

המטה לחינוך אזרחי, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך
רחוב דבורה הנביאה 2 ירושלים 91911, טלפון 02-5603533, פקס 02-5603596

